Rašinys 89.01.11

Trys broliai – trys likimai

Planas

I. „Vilius Karalius" – žemos romanas.
II. Vilius, Inskis ir Martynas Karaliai romane.
1. Vilius Karalius:
a) ~~Vilius~~ berniukas Vilius;
b) moteris Viliaus gyvenime;
c) „... aš dabar čia žeimininkas..."
d) Vilius Karalius – žmogeltminkas.
2. Inskis Karalius:
a) tylus, ramus;
b) Inskio meilė;
c) ~~netenka~~ „pameta protą" ir netenka kalbos.
3. Martynas Karalius:
a) vaikystė;
b) ~~išeina į karą~~ karo poveikis Martynui.
III. Kodėl broliai tokie skirtingi?

5.

„Šilius Šarkalius" – šeimos romanas ir tuo pačiu istorinis. G. Šimonaitytė romane vaizduoja vienos šeimos žlugimo istoriją, tuo pačiu nagrinėdama ir aprašinėdama šeimos narių santykius, jų likimus. Tačiau Šarkalių šeima ~~nuo~~ neatskiriama nuo aplinkos, nuo istorijos. Per šią šeimą rašytoja atskleidžia ir apraša tuometinę Šakočių Lietuvos istoriją, jos žmones, ~~papročius~~ jų buitį, papročius.

Šarkalių šeimoje buvo trys sūnūs ir duktė. Vilius Šarkalius – vyriausias sūnus. Jo gyvenimas, keitimasis romane išdėstomas nuoseklūs. Mes stebime jo gyvenimą nuo mažo bernioko iki savižudžio. Šarkas Vilius labai skyrėsi nuo savo amžiaus. Vaikystėje jis nebuvo toks bjaurus. Jis buvo paprastas, išdykęs vaikas, kaip daugelis tokio amžiaus vaikų. Tiesa, jis nuo mažens mėgo didžiuotis, kad yra vyresnis, norėjo, kad jo žodis būtų paskutinis, vaizdavosi esąs protingiausias. Bet jis tikrai dar ne tas Vilius, kokiu vėliau tampa. Nežiūrint Vilius turėjo ir daug gerų savybių, nebuvo prieraišus žmogiškumo. Tėvas ~~motina~~ nuoširdžiai užjaučiame Vilių, kai jis nelaimingai įsimyli į vyresnę merginą, kuri net nepastebi ir nekalbina jo. ~~Vyresnio~~ Šiliaus ~~to jo~~ santykiai su moterimis tampa įprastais, savininkiškais. Jo visai nejaudino ~~vilijos~~ moterų likimai. Nuobodus vienas, sunkiomedavo kita, po to dar kita... Ieškojo malonumų. Bet jis nuvedžiodavo tik bejėgius, naivius, neturtingas moteris, kurių niekas negalėdavo apginti. Tiktai Grietę jis vedė todėl, kad ją būtų ne taip lengva palikti be skandalo, nes ji turėjo tėvus.

Mirus tėvui, Vilius nelabai išgyveno. Greitai jį užvaldė pasipūtimas. „... Aš dabar čia šeimininkas..." Pamažu jis tampa pasipūtusiu ūkininku, spekuliantu, apgavikų. ~~Pamažu~~ Po truputį turtas Vilių tampa svarbiausiu gyvenimo tikslu. Ir visai nes-

varku, kokiu būdu jis įsigytas. Vilius net nepagalvoja, kad apvagino ir apgaudinėja tokius pat lietuvius, kaip ir jį pats. O jūk anksčiau jis kaip gyvė lietuvininkus. Net kumščiu buvo užsimojęs jį skriaudėjams. Bet greitai jis susidomi vokiečiais. Jam patinka jų išdidi laikysena, jų rūbai, šokiai, kalba. Jis stengiasi priversti duoda savo vaikui vokiško vardą, stengiasi priversti sūnų kalbėti tik vokiškai. Dėl jo šalikiečių klaralių namuose vis dažniau girdisi vokiškas žodis, jie pilni vogtų daiktų, tai jie — šmugelninko namai. Anksčiau šiuose namuose net nepamotų negalijo apie vagystes, apie vokiečių skalbą. Dėl šito Vilius paniekoja meilę, artimus žmones, garbę...

Jaunesnis Viliaus brolis — šviesiaplaukis Anskis. Jis visai kitoks negu Vilius: ramus, šaltas, susirūpinęs, tylėdamas iš visų brolių. Bet jo vidus turbūt labai turtingas ir įdomus. Jis gerai mokėsi, daug, ką liepdavo ir reikidavo. Bet, skirtingai nuo Vilius, stengdavosi nepatekti vokiškai. Praeityje romano jis nelabai pastebimas, nelabai tikrovėiškas, labai teigiamas. Buvo kažkoks šešėlis, dvasia, bet ne žmogus. Bet jis, kaip ir visi žmonės, myli jo, mėgsta dirbti, turėjo eiti į karą. O po to išėjo į karą, kaip ir kiekvienas vaikinas.

Jo meilė buvo tyra ir nedrąsi. Anskis myli savo namus, artimuosius. Ir toks švelnus žmogus, kaip Anskis, privalėjo išsiskirti su tokiais brangiais jam dalykais, išeiti į karą, į tą „žmonių mėsmalę". Jis nevengė, nedejavo, o tylėdamas išėjo, šiek tiek labai skaudžiai išgyvendamas. Jis galbūt suprato, kad toks žmogus, kaip jis, privalės nešvengiamai prakiūti. Klaras — tai surinktas visos Žemė surinktos visos pasaulio blogybės, visas pasaulio nuovargis. Nors pasitaikydavo ir kilnios draugystės,

didvyriškumas, paniekojimas. Bet šiame kare Anskis nežinojo, dėl ko turi aukotis savo jaunystę, savo gyvenimą. Jie kovojo ne dėl Lietuvos, ne dėl meilosgimtinės. Jis norėjo gyventi, bet dar, kaip buvo liepiamas. Ir Anskis neištvėrė. Jis išprotėjo, prarado kalbą. Jam tekė daug pamatyti, daug pajusti. ~~ir pamatyti,~~ Ir kapo dabar jau tikrai nebė žmogumi, o tik žmogaus pavidalu. Po ilgų kančių Anskis mirė. Tikėkim, jis jau senimi buvo mirę, dabar tik „dingo" žmogaus pavidalas.

Trečiasis brolis - Martynas. Jis jauniausias ~~iš brolių~~. Martynas man labiausiai patiko. Vaikystėje ~~I~~ jis buvo geras vaikas, labai mylėjo senelį, visą laiką su juo būdavo. Todėl Martynukas labai išgyvena mirusį senelį, nes neteko mieliausio žmogaus šiame pasaulyje. Martėlis jau vaikystėje nemokėjo mylėti Viliaus, nes jis buvo akiplėša, iš visų šaipėsi, net iš mylimiausio senelio, ir visados ~~dedasi~~ lepsi ergs labai gudrus. Martynas, kaip ir Anskis, buvo uždaresnis nei kiti, bet buvo linksmesnis už brolį. Martynas visą laiką jautėsi, kad kiti laiko jį dar ~~už~~ vaikiu, per jaunu. Bet dirbo jis neblogiau už kitus. Martynas norėjo įrodyti, kad jis jau ugras, gal dar geresnis už kitus. Todėl labai apsidžiaugė, gavęs šaukimą į karą. Martynas karalius ~~to~~ skuba į frontą, bijodamas, kad tik be jo nesibaigtų karas. Tačiau naivus įsivaizdavimai ir vaikiškos svajonės greitai sudužta, kai tik Martynas patenka į karo laiką. Jis matė ir jautė galbūt tą patį, kaip ir Anskis. Tik buvo ~~kuopiš~~ tvirtesnis, ne toks švelnus, turėjo gerą draugą-mokytoją, o tai daug reiškė karo sąlygomis. Bet karas paveikė ir Martyną, sužalojo, visai jį pakeitė, ~~bet~~ Tačiau Martynas nušpotėjo. Jam, buvusiam tiesų šerdelės, jau atrodo, kad visas pasaulis - nesibaigiantis

frantas, kad „viskas griūva, viskas kas žmonių rankų padaryta, kas gamtos sukurta, sunaikinama...“ Ir Kartynas praeidavo dar labiau nekęsti Vilkiaus, pirdžiamas jo paprastiškas kalbas apie frontą, nors ten beveik nebuvęs. Šalia romano Kartynas nusprendė tuputį atsipasakoja, nusprendžia eiti kitokiu keliu negu Vilius nusprendžia vėl iš naujo pradėti gyvenimą.

Kodėl visi trys broliai tokie skirtingi? Juk augo vienuose namuose, buvo auginami tų pačių tėvų. Turbūt jiems skirtingai paveikė aplinka, germanizacija, nes jų vidinis savybės buvo tuputį skirtingos. Vilius buvo atsinešęs, jam jį labiau domino viskas, kas nauja. Be to Vilius atsikrypė nuo O Anskis ir Kartynų buvo užsidarėsni ir ne taip lengvai priimdavo naujoves, mylėjo, gerbė ir taupojo lietuvių kalbą, lietuvį. Be to Vilius atitrūko nuo žemės, užmiršo tapti turtingu be kokių

meilę, garbę, atsimus žmonių

būdu, nei nebijodamas ~~visko~~ paaukoti dėl to ~~O Anskis ir Kartynu myliejo žemę ir dirbo ją.~~

4/3

Rašinys

89.02.22

Keturi metų laikai - keturi žmogaus gyvenimo tarpsniai

Planas

I. K. Donelaitis - pirmasis mūsų poetas.

II. Pavasaris, vasara, ruduo, žiema - žmogaus gyvenimo ciklas.

1. Saulė - gyvybės šaltinis.
2. Žmogus ir gamta.
3. 4 giesmės - metai - žmogaus gyvenimas:
   a) Pavasaris - jo vaikystė;
   b) vasara - jaunystė;
   c) ruduo - brandus gyvenimas;
   d) Žiema - senatvė.